

INHOUD ORDNER 1

GROEP 3 LESBOEK 1

INLEIDING

Algemeen

- Voorwoord
- Algemene toelichting bij de methode Actief Leren Lezen
- Lijst van materialen
- Overzicht aangeboden lesstof
- Doelen technisch en begrijpend lezen
- Jaarplanning

Inleiding technisch lezen

- Inleiding technisch lezen
- Leesvaardigheid bepalen; bepalen van letterkennis en leesvaardigheid
- Differentiëren
- Tips bij leesproblemen

Inleiding begrijpend lezen

- Inleiding begrijpend lezen

INSTRUCTIE LESBOEK 1

- Instructie lesboek 1 per les

KOPIEERBLADEN

Leesvaardigheid

- Kopieerbladen leesvaardigheid bepalen (plus registratiebladen)

Toetsen

- Kopieerbladen toets 1, 2 en 3 (plus scorebladen)

Letterkaarten

- Letterkaarten bij lesboek 1

Woordtorentjes

- Kopieerblad woordtorentjes blanco
- Kopieerbladen met ingevulde woordtorentjes

Letters oefenen en knipbladen

- Kopieerbladen letters oefenen
- Knipbladen met woordjes om zelf zinnen te maken

Woordrijen

- Woordrijen bij lesboek 1

AANVULLEND DOCUMENT

- Tips voor lesplanning
- Tips om te differentiëren bij technisch lezen

>> VERVOLG >> >>

- Aanvullende informatie over begrijpend lezen
- Extra informatie over toetsen
- Tips voor leesbevordering in de klas
- Werkwijze en verantwoording

MR072304

© Kluitman Educatief B.V.

Omslag: Petra Gerritsen

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie
in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.

www.actieflerenlezen.nl

HOOFDTABBLAD

INLEIDING

TABBLAD

INLEIDING

Algemeen

Voorwoord

Ontstaan

De methode Actief Leren Lezen is ontstaan vanuit de praktijk van het leesonderwijs. Het initiatief voor een nieuwe leesmethode is genomen door leerkrachten die behoefte hadden aan een methode waarmee leerlingen op een eenvoudige manier leren lezen, zonder afleiding. Met Actief Leren Lezen zijn de leerlingen altijd zinvol bezig en ligt de focus volledig op het lezen.

We vinden het heel belangrijk dat kinderen ontdekken hoe leuk lezen is. Om die reden zorgen we ervoor dat ze al vanaf de eerste lessen niet alleen bezig zijn met de leesteknik, maar ook met leesbegrip. Zo halen ze meer plezier uit woorden en verhalen. Dit is niet alleen goed voor hun leesniveau, maar hiervan profiteren ze in de latere schoolperiode bij de vakken begrijpend lezen, rekenen en wereldoriëntatie.

De methode

Actief Leren Lezen is een leesmethode voor groep 3, 4 en 5.

De methode voor groep 3 bestaat uit lesmateriaal voor de onderdelen Woordenschat, Technisch lezen, Begrijpend lezen en Spelling.

Daarnaast is er een boekenkast met 150 boeken en meer dan 100 verschillende titels, van AVI-start tot en met AVI-E5.

Voor de leerlingen die wat meer moeite hebben om een bepaalde letter of tweeteekensklank te automatiseren, is een extra lesboek ontwikkeld. Dit lesboek is apart verkrijgbaar.

De methode voor groep 4 bestaat uit lesmateriaal voor de onderdelen Technisch lezen en Begrijpend lezen.

Daarnaast is er een Doeboek met verwerkingsopdrachten Begrijpend en Technisch lezen.

Ook voor groep 4 is er een boekenkast. Hierin zijn 60 boeken op verschillende AVI-niveaus opgenomen.

De methode voor groep 5 bestaat uit lesmateriaal voor de onderdelen Technisch lezen en Begrijpend lezen.

Daarnaast is er een boekenkast met 60 boeken op verschillende AVI-niveaus.

In deze handleiding wordt niet dieper ingegaan op de onderdelen van groep 4 en 5. Zie voor meer informatie de betreffende handleidingen of onze website.

Doel

Het doel van Actief Leren Lezen in groep 3 is dat leerlingen aan het eind van het schooljaar met begrip en plezier goed technisch kunnen lezen en goed kunnen spellen. Dit wordt bereikt door actief bezig te zijn met de vier pijlers van de methode: Technisch lezen, Begrijpend lezen, Woordenschat en Spelling. In Actief Leren Lezen is veel aandacht voor oefening met zo min mogelijk afleiding. De verschillende onderdelen vullen elkaar aan en versterken elkaar.

De lessen zijn ontwikkeld aan de hand van de leerdoelen die de leerlingen aan het eind van groep 3 dienen te beheersen.

Er is voldoende tijd om actief te oefenen met de aangeboden leesmoelijkheden zodat de leerstof wordt ingeslepen en geautomatiseerd.

Duur van de lessen

- Technisch/Begrijpend lezen: 5 keer per week 60 minuten.
- Woordenschat: 2 keer per week 30 minuten en 3 keer per week 15 minuten.
- Spelling: 5 keer per week 20 minuten, te starten in de zesde week van het schooljaar.

Missie

Onze missie is dat kinderen in alle rust leren lezen en dat ze ontdekken dat er een wereld voor hen opengaat. Een wereld van letters, woorden, zinnen en vooral heel veel leesplezier!

Technisch lezen en Begrijpend lezen

Inleiding bij het gebruik van de lesboeken

Doel

Het doel van het onderdeel Technisch lezen is dat de leerlingen aan het eind van groep 3 alle leesmoelijkheden onder de knie hebben die ze vanaf het allereerste begin tot en met AVI-E3 tegenkomen. Hierbij ligt de nadruk op **eerst goed, dan pas snel**.

De lessen

De leesmoelijkheden worden behandeld in korte lessen waarbij inoefening en herhaling heel belangrijk zijn. Tijdens het aanbieden van de korte verhalen bij de technisch leeslessen worden altijd vragen gesteld om er zeker van te zijn dat de leerlingen de aangeboden tekst ook begrijpen. Technisch lezen en Begrijpend lezen zijn dus met elkaar verweven.

Begrijpend lezen

Het doel van de Begrijpend leeslessen is dat de leerlingen alle aangeboden teksten begrijpen en ervan genieten, zodat ze met plezier leren lezen.

Aan het eind van groep 3 kunnen ze mondelinge en schriftelijke vragen over een tekst beantwoorden.

Het oefenen gebeurt mondeling en schriftelijk met behulp van de lessen uit lesboek 1, 2 en 3 met de bijbehorende werkboeken. Daarnaast zijn er ook mondelinge en schriftelijke vragen bij de leesboeken uit de boekenkast.

Vanaf les 18 is Begrijpend lezen structureel onderdeel van de leeslessen.

Tweemaal per week is er een specifieke begrijpend leesles, waarbij de begrijpend leesstrategieën worden aangeboden en inge oefend.

Vanaf lesboek 3 zijn er bij de BL-lessen ook andersoortige teksten opgenomen, zoals recepten, een poster, een uitnodiging en meer.

Logo's

De lessen Technisch lezen en Begrijpend lezen zijn – zowel in het lesboek als in de handleiding – te herkennen aan het logo:

Technisch lezen:

Begrijpend lezen:

>> VERVOLG >> >>

Materiaal

- 3 lesboeken per leerling, met elk 60 lessen, waarin alle leesmoelijkheden en begrijpend leesstrategieën voor groep 3 zijn opgenomen;
- 3 werkboeken Begrijpend lezen per leerling;
- 3 ordners handleiding voor de leerkracht voor lesboek 1, 2 en 3:
 - * de algemene handleiding in ordner 1;
 - * instructie per les;
 - * een test om de leesvaardigheid van leerlingen vast te stellen;
 - * registratiebladen bij de toetsen per leerling en voor de groep;
 - * kopieerbladen met afbeeldingen van de aangeboden letters;
 - * kopieerbladen met extra woordtorentjes bij de eerste 15 lessen;
 - * kopieerbladen met lege woordtorentjes;
 - * knipbladen tot en met les 10, met woorden voor de verwerking van de lessen;
 - * woordrijen per les bij de technisch leeslessen.

Alle technisch leeslessen, letters en interpunctie zijn beschikbaar voor het digibord.

Algemeen

De 3 lesboeken bestaan in totaal uit 180 lessen, één les per schooldag.

AVI-start : lessen 1 t/m 22;

AVI-M3 : lessen 23 t/m 64;

AVI-E3 : lessen 65 t/m 180.

Differentiëren bij de start van de methode

In de handleiding is de test 'vaststellen leesvaardigheid leerling' opgenomen. Deze is bedoeld voor kleuters die al enige kennis hebben van letters en die aan het begin van het schooljaar al kunnen lezen, of voor kinderen die tussentijds instromen. Met deze test kun je precies vaststellen wat het niveau van het kind is.

Bedenk hierbij wel dat letterkennis niet wil zeggen dat de leerling al kan lezen. En het is van groot belang dat de leerling die 'leest' de leeshandeling van directe herkenning beheerst en de woorden niet spellend leest.

Door het lezen van letters, klanken, woorden en verhaaltjes worden de letterkennis en leesvaardigheid van het kind bepaald. Met behulp van een stroomdiagram wordt duidelijk bij welke les het kind kan instromen.

Het stroomdiagram, de kopieerbladen met de verschillende onderdelen en de registratieformulieren bevinden zich in ordner 1.

Voor leerlingen die op een hoger niveau lezen, zijn er allerlei mogelijkheden. Alle lessen zijn onderverdeeld in verschillende gekleurde blokken die het mogelijk maken dat alle kinderen op hun eigen niveau oefenen. Daarnaast kunnen ze tijdens de leesmomenten bijvoorbeeld gebruikmaken van de kopieerbladen met woordrijen om het leestempo te verhogen. Uiteraard kunnen ze ook eerder starten met het lezen van AVI-boeken op hun eigen niveau.

Bedenk hierbij wel dat zij de techniek van het Begrijpend lezen nog moeten leren en dus deze instructie met de rest van de groep moeten volgen.

Lijst van materialen voor groep 3

De methode Actief Leren Lezen bevat de volgende onderdelen:

Lesboeken, per leerling

- Lesboek 1, 2 en 3

Boek woordplaten, per leerling

- Boek met 42 woordplaten, behorend bij woordenschat

Werkboeken, per leerling

- Werkboek spelling 1, 2 en 3
- Werkboek begrijpend lezen 1, 2 en 3

Handleiding voor de leerkracht, verdeeld over 4 ordners:

- Ordner 1 Handleiding leerkracht - inleiding - lesboek 1
- Ordner 2 Handleiding leerkracht lesboek 2
- Ordner 3 Handleiding leerkracht lesboek 3
- Ordner 4 Handleiding leerkracht spelling - woordenschat

Boekenkast

- Twee boekenkisten met 150 boeken en meer dan 100 verschillende titels, van AVI-start tot en met AVI-E5
- Schriftelijke en mondelinge verwerkingsvragen bij alle boeken (digitaal beschikbaar in de online omgeving van Actief Leren Lezen).

Overzicht aangeboden lesstof

Lesboek 1

1. p i e n
woord: en
2. f r a
leesteken: punt (p.)
3. j u t
4. d o
woord: de
leesteken: komma (,)
5. s m
6. h k
woord: het
7. w l
8. b g
woord: een
9. z
leesteken: vraagteken (?)
10. v
11. verhaal (herhaling)
leesteken: uitroepteken (!)
12. aa
13. oo
14. uu
15. ee
16. de eerste keer een boek lezen
17. toets 1
18. begrijpend lezen
19. je ze te we me
20. verhaal (herhaling)
leesteken: dubbele punt (d:)
leesteken: beletselteken (s...)
21. werkwoords -t
22. -ee
23. voortzetten kennismaking met boeken
24. begrijpend lezen
25. verhaal (herhaling)
26. toets 2
27. ij
28. begrijpend lezen
29. eu
30. begrijpend lezen
31. oe
leesteken: aanhalingstekens ('aa')
32. ui
33. begrijpend lezen
34. ie
35. begrijpend lezen
36. ei
37. -eer -oor -eur
38. begrijpend lezen
39. sch-
40. begrijpend lezen
41. au -auw

42. ou -ouw
43. begrijpend lezen
44. -ng
45. begrijpend lezen
46. tw- tr- br- fr- kl- kw- pl-
47. sl- vl- dw- wr- dr- gl- st-
48. begrijpend lezen
49. kn- pr- vr- zw- sp- sm-
50. begrijpend lezen
51. bl- fl- gr- kr- sj- sn-
52. toets 3
53. begrijpend lezen
54. x -d -nd
55. begrijpend lezen
56. -ls -nt -rs -lt -mp
leesteken: haakjes (h)
verbindingsstreepje
57. -fs -ks -ms -st -ns
58. begrijpend lezen
59. -md -rd -ld -ft -sp
60. begrijpend lezen

Lesboek 2

61. -lf -lg -rf -rt -ts
62. verhaal (herhaling)
63. begrijpend lezen
64. -lk -lm -rg -rk
65. begrijpend lezen
66. -lp -rm -rn -rp -ps
67. woordrijen
68. begrijpend lezen
69. -nk
70. begrijpend lezen
71. -aai -ooi -oei
72. verhaal (herhaling)
73. begrijpend lezen
74. toets 4
75. begrijpend lezen
76. -ch
77. woordrijen
78. begrijpend lezen
79. -uw -eeuw -ieuw
80. begrijpend lezen
81. -a -i -o -u
82. verhaal (herhaling)
83. begrijpend lezen
84. -cht
85. begrijpend lezen
86. -b
87. woordrijen
88. begrijpend lezen
89. schr-
90. begrijpend lezen

91. spr- str-	141. woorden op -en met open eerste lettergreep
92. verhaal (herhaling)	142. verhaal (herhaling)
93. begrijpend lezen	143. begrijpend lezen (recept)
94. -lft -nst -kst -rst -tst -gst -ngs -nkt	144. open eerste lettergreep
95. begrijpend lezen	145. begrijpend lezen
96. begin- en eindclusters	146. twee open lettergrepen
97. woordrijen	147. woordrijen
98. begrijpend lezen	148. begrijpend lezen (beeldgedicht)
99. accenten é è éé	149. -e
100. begrijpend lezen	150. toets begrijpend lezen
101. toets 5	151. woorden op -en met d of b in het midden
102. verhaal (herhaling)	152. verhaal (herhaling)
103. begrijpend lezen	153. begrijpend lezen (advertenties)
104. -je	154. -er
105. begrijpend lezen	155. begrijpend lezen
106. -tje	156. -el
107. woordrijen	157. woordrijen
108. begrijpend lezen	158. begrijpend lezen (recept)
109. -pje	159. -lijk
110. begrijpend lezen	160. begrijpend lezen
111. -dt	161. -ig
112. verhaal (herhaling)	162. verhaal (herhaling)
113. begrijpend lezen	163. begrijpend lezen (chat)
114. -h th-	164. -ing
115. begrijpend lezen	165. begrijpend lezen
116. hoofdletters (makkelijke)	166. i uitgesproken als ie
117. woordrijen	167. woordrijen
118. begrijpend lezen	168. begrijpend lezen (raadsels)
119. hoofdletters (moeilijke)	169. drielettergrepige woorden
120. begrijpend lezen	170. begrijpend lezen
Lesboek 3	171. dagen van de week
121. tweelettergrepige samengestelde woorden met twee betekenisvolle delen	172. verhaal (herhaling)
122. verhaal (herhaling)	173. begrijpend lezen (moppen)
123. begrijpend lezen (stripverhaal)	174. y
124. ge-	175. begrijpend lezen
125. begrijpend lezen	176. c uitgesproken als s
126. be-	177. woordrijen
127. woordrijen	178. begrijpend lezen (recept)
128. begrijpend lezen (affiche)	179. c uitgesproken als k
129. ver-	180. begrijpend lezen (beeldgedicht)
130. begrijpend lezen	
131. -en	
132. verhaal (herhaling)	
133. begrijpend lezen (uitnodiging)	
134. woorden op -en met medeklinkerverdubbeling (concreet)	
135. begrijpend lezen	
136. woorden op -en met medeklinkerverdubbeling (abstract)	
137. woordrijen	
138. begrijpend lezen (krantenartikel)	
139. open lettergreep aan het eind	
140. begrijpend lezen (brief)	

Doelen technisch lezen

- Les 1 t/m 10:** Het kunnen lezen en benoemen van de letters (met uitzondering van de c, q, x en y)
Het kunnen koppelen van de letters tot mkm-woorden en km-woorden met behulp van woordtorentjes
De woorden vloeiend kunnen lezen, zonder te spellen
Het kunnen lezen van korte teksten met mkm- en km-woorden met de geleerde letters
Het kunnen lezen van de leestekens punt, komma en vraagteken
Het kunnen lezen van de woordjes 'de', 'het' en 'een'
- Les 11 t/m 15** Het kunnen lezen en verklanken van de lange klanken **aa, ee, oo** en **uu**
Het kunnen lezen van mkm- en km-woorden met deze lange klanken, met behulp van woordtorentjes
Het kunnen lezen van korte teksten met deze woorden
Het kunnen lezen van het uitroepteken
- Les 16** Kennisgemaakt hebben met het lezen van een boek
- Les 17** Het toetsen van de leesvorderingen van de leerlingen, met het doel hun instructiebehoefte te bepalen
- Les 18 t/m 23** Het kunnen lezen van de woordjes 'je, ze, te, we, me'
Het kunnen lezen van de werkwoords -t, die wordt gekoppeld aan mkm-persoonsvormen, met behulp van woordkolommen of woordtorentjes
Het kunnen lezen van de -ee klank aan het eind van een mk-woord
Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
Het kunnen lezen van de leestekens: dubbele punt en beletselteken
- Les 26** Het toetsen van de leesvorderingen van de leerlingen, met het doel hun instructiebehoefte te bepalen
- Les 27 t/m 44** Het kunnen lezen van de tweetekenklanken **ij, eu, oe, ui, ie, ei, au** en **ou**
Het kunnen lezen van de klanken **-auw** en **-ouw**
Het kunnen lezen van de **-eer, -oor** en **-eur**-klanken
Het kunnen lezen van **sch-** aan het begin van een woord
Het kunnen lezen van **-ng**
Het kunnen lezen van woorden met de geleerde klanken, met behulp van woordkolommen
Het kunnen lezen van de leestekens: aanhalingstekens openen en sluiten
Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 46 t/m 51** Het kunnen lezen van beginclusters met twee medeklinkers in mmkm-woorden
Het kunnen lezen van teksten met de geleerde woorden
- Les 52** Het toetsen van de leesvorderingen van de leerlingen, met het doel hun instructiebehoefte te bepalen
- Les 54 t/m 66** Het kunnen lezen van de letter x in mkm- en km-woorden
Het kunnen lezen van de -d aan het eind van mkm-woorden
Het kunnen lezen van eindclusters van twee medeklinkers in mkmm-woorden
Het kunnen lezen van de leestekens: het verbindingsstreepje en de haakjes openen en sluiten
Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden

>> VERVOLG >>>

Vanaf lesboek 2 elke les die eindigt op een 2

Het kunnen lezen van een verhaal waarin alle geleerde leesmoelijkheden worden herhaald.

Vanaf lesboek 2 elke les die eindigt op een 7

Het kunnen lezen van woordrijen met de geleerde leesmoelijkheden

- Les 69-72** Het kunnen lezen van woorden eindigend op **-nk**
 Het kunnen lezen van woorden eindigend op **-aai, -ooi, -oei**
 Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 74** Het toetsen van de leesvorderingen van de leerlingen, met het doel hun instructiebehoefte te bepalen
- Les 76-79** Het kunnen lezen van woorden eindigend op **-ch**
 Het kunnen lezen van woorden eindigend op **-uw, -eeuw, -ieuw**
 Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 81** Het kunnen lezen van woorden eindigend op een open klinker **-a, -i, -o, -u**
- Les 84-86** Het kunnen lezen van woorden eindigend op eindcluster **-cht**
 Het kunnen lezen van woorden eindigend op **-b**
 Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 89-96** Het kunnen lezen van woorden met begincluster **schr-**
 Het kunnen lezen van beginclusters met drie medeklinkers in mmmkm-woorden
 Het kunnen lezen van eindclusters met drie medeklinkers in mkmmm-woorden
 Het kunnen lezen van woorden met een begin- en eindcluster van twee medeklinkers in mmkmm-woorden
 Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 99** Het kunnen lezen van letters met accenten **é, è, éé**
 Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 101** Het toetsen van de leesvorderingen van de leerlingen, met het doel hun instructiebehoefte te bepalen
- Les 104-109** Het kunnen lezen van verkleinwoorden van twee lettergrepen, eindigend op **-je, -tje en -pje**
 Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 111-114** Het kunnen lezen van woorden eindigend op **-dt**
 Het kunnen lezen van de **-h** aan het eind van een woord en de onhoorbare **h** die volgt op de **t**
 Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 116 en 119** Het kunnen lezen van hoofdletters
 Het kunnen lezen van teksten met hoofdletters

>> VERVOLG >> >>

- Les 121-129** Het kunnen lezen van tweelettergrepige samengestelde woorden die bestaan uit twee betekenisvolle delen
Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden beginnend met **ge**-
Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden beginnend met **be**-
Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden beginnend met **ver**-
Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 131-136** Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden eindigend op **-en**
Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden eindigend op **-en** waarvan de eerste lettergreep gesloten is, zowel concrete als abstracte woorden
Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 139-146** Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden waarvan de tweede lettergreep open is
Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden eindigend op **-en** waarvan de eerste lettergreep open is
Het kunnen lezen van andere tweelettergrepige woorden (niet eindigend op **-en**) met een open eerste lettergreep
Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden met twee open lettergrepen
Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 149-151** Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden eindigend op **-e**, die zonder nadruk wordt uitgesproken
Het kunnen lezen van meervouden van woorden waarvan het enkelvoud eindigt op **-d** en **-b**
Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 154-164** Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden eindigend op **-er**, dat zonder nadruk wordt uitgesproken
Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden eindigend op **-el**, dat zonder nadruk wordt uitgesproken
Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden eindigend op **-lijk**, dat zonder nadruk wordt uitgesproken
Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden eindigend op **-ig**, dat zonder nadruk wordt uitgesproken
Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden eindigend op **-ing**
Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 166** Het kunnen lezen van tweelettergrepige woorden waarbij de letter **i** aan het eind van de eerste lettergreep wordt uitgesproken als **ie**
Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheid
- Les 169-171** Het kunnen lezen van drielettergrepige woorden die betekenisvol zijn voor de leerlingen
Het kunnen lezen van de namen van de dagen van de week en andere tijdsbepalingen
Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden
- Les 174-179** Het kunnen lezen van woorden waarin een **y** voorkomt, waarbij de **y** uitgesproken kan worden als **ie**, **i** of **j**
Het kunnen lezen van woorden met de **c** die wordt uitgesproken als de **s** of de **k**
Het kunnen lezen van teksten met de geleerde leesmoelijkheden

Doelen begrijpend lezen

Lesboek 1 Vanaf de vierde lesweek worden er ook lessen Begrijpend Lezen gegeven. Vanaf de zesde lesweek is dat tweemaal per week. De teksten zijn eenvoudige fictieteksten met genummerde regels.

Hierbij is het doel dat de leerling de tekst aandachtig leest en ook begrijpt, door gebruik te maken van de begrijpend leesstrategieën: voorspellen, visualiseren, samenvatten, beantwoorden van vragen over de tekst.

De leerling kan mondelinge vragen over de inhoud van de tekst goed beantwoorden.

Lesboek 2 Tweemaal per week wordt er een les Begrijpend Lezen gegeven. De teksten zijn fictieteksten met genummerde regels, waaronder ook enkele rijmende teksten.

Hierbij is het doel dat de leerling de tekst aandachtig leest en ook begrijpt, door gebruik te maken van de begrijpend leesstrategieën: voorspellen, visualiseren, samenvatten, beantwoorden van vragen over de tekst.

De leerling kan mondelinge en schriftelijke vragen over de inhoud van de tekst goed beantwoorden. Daarnaast kan de leerling ook losstaande begrijpend-leesopdrachten uit het werkboek maken.

Lesboek 3 Tweemaal per week wordt er een les Begrijpend Lezen gegeven. De teksten zijn deels fictieteksten met genummerde regels, maar ook diverse non-fictieteksten in een betekenisvolle context.

Hierbij is het doel dat de leerling de tekst aandachtig leest en ook begrijpt, door gebruik te maken van de begrijpend leesstrategieën: voorspellen, visualiseren, samenvatten, beantwoorden van vragen over de tekst.

De leerling kan mondelinge en schriftelijke vragen over de inhoud van de tekst goed beantwoorden. Daarnaast kan de leerling ook losstaande begrijpend-leesopdrachten uit het werkboek maken.

Jaarplanning

- De meest recente jaarplanning is te vinden in de online omgeving van Actief Leren Lezen.
- Dit schema is een richtlijn. Soms is een les niet af of wil je een dag de leesmoeilijkheden van vorige lessen herhalen. Dan schuiven de lessen gewoon door.
- Tip om de TL en BL lessen in te lopen: in lesboek 2 en 3 is er eenmaal in de twee weken een les woordrijtjes (dit zijn de lessen die op 7 eindigen). Deze kun je ook meenemen in het laatste lesmoment van de les ervoor. Hetzelfde geldt voor de herhalingslessen (dit zijn de lessen die op 2 eindigen). Ook deze kun je meenemen in het laatste lesmoment van de les ervoor.
- Werkboek 1 van Begrijpend lezen kan worden gebruikt als extra oefenmateriaal tijdens de zelfstandig werkmomenten vanaf de 13e schoolweek.
- De laatste 6 weken van de Spelling werkboeken bevatten vooral puzzeltjes en woordspelletjes. Het zijn zinvolle opdrachten met soms al wat voorbereiding op de spelling in groep 4, maar niet noodzakelijk voor leerdoelen van groep 3.

TABBLAD

INLEIDING

Inleiding technisch lezen

Inleiding Technisch lezen

De planning

In totaal zijn er 180 lessen Technisch en Begrijpend lezen, één les per schooldag. Voor iedere schooldag staan er in totaal 60 minuten op het rooster. Bij de start van het schooljaar is dit uur verdeeld over 6 lesmomenten van 10 minuten per dag. Vanaf les 41 gaat dit naar 3 keer 20 minuten en vanaf les 120 naar 2 keer 30 minuten. Het aanpassen van het aantal lesmomenten per dag kan per groep ook eerder of later, afhankelijk van de spanningsboog van de groep, het rooster op een dag of onvoorziene omstandigheden.

Als een les niet af is, dan schuiven de lessen gewoon door. De kwaliteit en het bereiken van de doelen is belangrijker dan het afkrijgen van de les.

Ook is het mogelijk om op een dag geen nieuwe les aan te bieden, maar leesmoeilijkheden uit voorafgaande lessen te herhalen, en leerlingen extra instructie te geven als daar behoefte aan is.

In de online omgeving is een jaarplanning per regio te vinden. Ook vind je hier tips om eventueel weer iets in te lopen zonder te stressen.

De rol van de leerkracht

Deze methode verwacht een actieve rol van de leerkracht om de optimale aandacht en betrokkenheid van de leerlingen te verkrijgen.

Voorwaarden hierbij zijn:

- rustige omgeving/ geen afleiding vóór in de klas;
- tafels leeg tijdens de instructie;
- gezichten naar de leerkracht;
- eventueel stoelen draaien.

Inhoud lessen Technisch lezen

De indeling van de lessen

Elke les Technisch lezen bestaat uit een aantal delen:

- Bovenaan het letterblok met daarin de geleerde letters of klanken. De nieuwe letters van die les staan in blauwe blokjes;
- Daaronder een geel blok met woordtorentjes;
- In het groene blok staat het verhaal dat bij de les hoort;
- En onderaan in het roze blok staan rijtjes woorden die aansluiten bij de les.

Hierdoor is overzichtelijk waar alles te vinden is, en kan tijdens momenten van differentiatie eenvoudig aangegeven worden welke leerlingen kunnen oefenen met welk onderdeel.

Aanleren letters

De letters worden aangeleerd met behulp van een bekend woord en direct gebruikt in andere betekenisvolle mkm-woorden, zowel concreet als abstract. Ze worden ook meteen gebruikt in zinnen en korte verhaaltjes.

Om dit mogelijk te maken, worden de bepaalde lidwoorden (de en het) en het onbepaald lidwoord (een) zo snel mogelijk aangeleerd. Hierdoor zijn de leerlingen al vlot in staat om met de geleerde letters nieuwe woorden en zinnen te lezen en te bedenken.

Ook de leestekens die een belangrijke functie hebben tijdens het lezen worden aangeleerd en geoefend in zinnen en verhalen.

Uitspraak letters

De letters die aangeboden worden, moeten aan een klank gekoppeld worden. Daarvoor is het van groot belang dat de letters duidelijk uitgesproken worden. Spreek daarbij alleen de klank uit van de letter zoals die in een woord wordt uitgesproken. Bijvoorbeeld: p is niet de pee, maar de p. De i is niet de ie maar de korte i. Als de leerlingen de klanken op deze manier aangeleerd krijgen, kunnen ze die makkelijk aan elkaar verbinden tot een woord.

Eventueel kan gebruik gemaakt worden van klankgebaren of ezelsbruggetjes.

Woordtorentjes

Bij Actief Leren Lezen leren de leerlingen het lezen van woorden aan met woordtorentjes. Hierbij lezen ze het woord van links naar rechts en combineren ze de letters meteen tot klanken. Het is de bedoeling dat ze niet spellen, maar meteen het hele woord leren uitspreken. Dat mag langzaam gaan, als het maar wel vloeiend is. Op deze manier wordt vermeden dat ze spellend gaan lezen en krijgen ze snel een woordbeeld.

Leer de woordtorentjes aan door voordoen – nadoen – zelf doen.

Achter in de handleiding bij lesboek 1 zijn kopieerbladen met extra woordtorentjes opgenomen, waarmee leerlingen die daar behoefte aan hebben, kunnen oefenen.

Daarnaast zijn er ook lege woordtorentjes waarin de leerkracht zelf woordjes kan invullen.

Verhalen

In de korte verhaaltjes die bij de lessen horen, kan de leesmoeilijkheid van die les geoefend worden. Lees de verhaaltjes zin voor zin met de klas, ook weer door voordoen – nadoen – zelf doen.

Zodra dit mogelijk is, zijn de verhaaltjes ook daadwerkelijk verhaaltjes, met een verhaallijn en een clou. Het is belangrijk om door middel van vragen steeds weer te controleren of kinderen echt begrijpen wat ze lezen. In de instructie zijn vragen opgenomen waarmee de leerkracht dat kan doen. Daarnaast is het goed om over de verhalen te praten, zodat de leerlingen ze gaan waarderen en ernaar uitkijken om een volgend verhaaltje te mogen lezen.

Leerlingen die nog spellend lezen, moeten in eerste instantie woordtorentjes oefenen om hun leesteknik te verbeteren. Pas als ze dat echt beheersen, mogen zij zelfstandig verhalen of woordrijtjes gaan lezen.

Herhalingsverhalen

Vanaf lesboek 2 is er 1 keer per 2 weken een herhalingsverhaal, waarin de moeilijkheden uit de voorgaande lessen terugkomen.

Voor de leerlingen die nog moeite hebben met de aangeboden moeilijkheden, is het verhaal opgenomen als kopieerblad met de moeilijkheid vetgedrukt.

Tijdens de les met het herhalingsverhaal is er veel tijd voor de leerkracht om aan de instructietafel te werken en rond te lopen voor extra instructie.

Woordrijen

De woordrijen onder aan de lessen van lesboek 1 zijn bedoeld voor de leerlingen die al woorden kunnen lezen zonder te spellen. Bij de kopieerbladen zijn bij elke les waarin een nieuwe leesmoelijkheid is geïntroduceerd, zeer uitgebreide woordrijen opgenomen als extra oefenmateriaal.

Ook met het lezen van woordrijen mag pas begonnen worden als de leerling niet meer spellend leest. Het doel van woordrijen lezen is namelijk om de leessnelheid te verhogen. Leerlingen die eraan toe zijn, kunnen als oefening elke dag een paar woordrijen lezen met de letters die al geautomatiseerd zijn (door elkaar).

Als een letter nog niet geautomatiseerd is, dan korte rijtjes laten lezen met de betreffende letter. Deze rijtjes zijn te vinden bij de kopieerbladen woordrijen.

Vanaf lesboek 2 is er 1 keer per 2 weken een les met woordrijen opgenomen.

Deze les kan na een korte instructie en gezamenlijke inoefening zelfstandig geoefend worden.

Tijdens de les met de woordrijen is er veel tijd voor de leerkracht om aan de instructietafel te werken en rond te lopen voor extra instructie.

Eventueel kunnen deze lessen meegenomen worden in het laatste lesmoment van de vorige les, om op die manier wat lessen in te lopen. Zie daarvoor ook de jaarplanning in de online omgeving.

Remediëren/extra instructie/differentiëren

Het is de bedoeling dat de leerkracht iedere individuele leerling elke dag even hoort lezen om aan te sluiten bij zijn of haar persoonlijke instructiebehoeften.

Tijdens elke les is er gelegenheid om leerlingen te helpen aan de instructietafel, zie hiervoor de handleiding per les.

Het is de bedoeling dat de leerlingen met de meeste instructiebehoefte als eerste aan de instructietafel komen.

Bij deze verlengde instructie kan gebruik gemaakt worden van de instructie van voorgaande lessen, lessen uit het Extra lesboek en kopieerbladen met:

- woordtorentjes;
- lege woordtorentjes die door de leerkracht zijn ingevuld;
- woordrijen na elke les;
- woordrijen per beginletter;
- woordrijen per klinker.

Verder is er in de handleiding een blad met praktische tips bij veel voorkomende leesproblemen opgenomen.

>> VERVOLG >> >>

Toetsen

Lesboek 1 bevat drie toetsen.

- les 17- mkm-woorden met alle letters, behalve c, q, x, y, en de lidwoorden;
- les 26- alles van 17 plus alle lange klanken;
- les 52- alles van 26 plus alle tweetekensklanken en de werkwoorden –t (zoals in **loopt**).

In lesboek 2 zijn nog twee toetsen opgenomen

- * les 74- alles van 52 plus clusters aan het begin van een woord. Daarnaast een langer verhaal;
- * les 101- alles wat aangeboden is tot en met les 85.

Het doel van deze toetsen is om de instructie aan de leerlingen optimaal aan te passen bij de onderwijsbehoefte. Na elke toets wordt voor iedere leerling bepaald welke specifieke instructie nodig is.

Indien een leerling een toets heel makkelijk haalt, kan besloten worden door te toetsen. Ook de AVI-toetsen kunnen in dat geval eerder afgenomen worden.

Bij de toetsen in de lesboeken is het niet de bedoeling dat er op snelheid gelezen wordt. Snelheid mag pas gemaakt worden als de leeshandeling goed is. Eerst goed, dan pas snel!

De Cito leestoetsen van AVI-M3 worden afgenomen na (ongeveer) les 85 en die van AVI-E3 tijdens de laatste lessen van lesboek 3.

De laatste lessen van lesboek 3 zijn van een hoger niveau dan de moeilijkheden van E3, zodat de leerlingen tijd hebben om de leesmoeilijkheden die ze moeten beheersen voor het E3-niveau te automatiseren.

Benodigde materialen

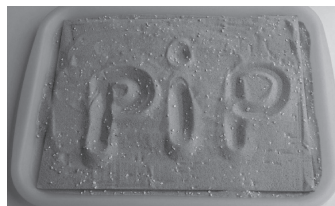
- digibord
- lesboeken
- materialen voor het oefenen met letters zoals klei, scheerschuim, lego, zand, enzovoort.

Voor de leerlingen is er een **kopieerblad Letters oefenen** (zie tab Letters oefenen - Knipbladen) met een aantal suggesties voor materialen om letters mee te oefenen. Leerlingen kunnen zelf bijhouden welke letters ze met welk materiaal hebben geoefend.

Enkele suggesties voor het oefenen met letters:

klei

zand

scheerschuim

Zie voor meer suggesties **kopieerblad Letters oefenen**.

TABBLAD

KOPIEERBLADEN

Toetsen

Bepalen letterkennis en leesvaardigheid

Inleiding

Deze test is ontwikkeld voor het onderdeel Technisch lezen. Hij is bedoeld voor leerlingen die aan het begin van het schooljaar in groep 3 al beschikken over (enige) letterkennis en leesvaardigheid. Daarnaast kan de test tijdens het schooljaar gebruikt worden voor leerlingen die nieuw in de groep komen.

Bij al deze leerlingen wil je goed kunnen inschatten wat ze precies kunnen. Is het verstandig om ze aan het begin van het schooljaar te laten instromen op een hoger niveau? Kunnen de nieuwe leerlingen die halverwege het jaar in de klas komen meteen meedoen met alle lessen?

Omdat letterkennis nog niet wil zeggen dat een leerling in staat is woorden en zinnen te lezen is deze test ontwikkeld. Hiermee kun je bepalen wat het niveau van de betreffende leerlingen is en bij welke les ze kunnen instromen. De kopieerbladen en registratiebladen zijn opgenomen in deze handleiding achter de tab Leesvaardigheid.

De inhoud van de test

De test bestaat uit:

- een kopieerblad voor de leerling;
- een registratieblad voor de leerkracht.

De test heeft in totaal 15 onderdelen in oplopende moeilijkheidsgraad:

- onderdeel 1/2/3: korte klanken, en woorden en zinnen hiermee;
- onderdeel 4/5/6: lange klanken, en woorden en zinnen hiermee;
- onderdeel 7/8: werkwoords –t, en zinnen hiermee;
- onderdeel 9/10/11: tweetekenklanken, en woorden en zinnen hiermee;
- onderdeel 12/13: woorden met beginclusters, en zinnen hiermee;
- onderdeel 14/15: woorden met eindclusters, en zinnen hiermee.

Met behulp van het stroomdiagram is het mogelijk de vaardigheid van een leerling te bepalen en te zien bij welke les hij of zij kan instromen.

Het is niet altijd nodig alle 15 onderdelen af te nemen. Stop wanneer de leerling te veel fouten gaat maken.

Voor wie is de test bedoeld?

- voor de leerlingen van wie vermoed wordt of al duidelijk is dat zij beschikken over letterkennis en leesvaardigheid aan het begin van groep 3;
- voor leerlingen die tijdens het schooljaar instromen;
- voor leerlingen die groep 3 voor de tweede keer doen en van wie de leerkracht wil weten wat het startniveau is.

Het is beslist niet de bedoeling om deze test bij alle leerlingen van groep 3 af te nemen!

Wie kan de test afnemen?

- leerkracht van groep 2 (voor de zomervakantie);
- leerkracht van groep 3;
- intern begeleider.

>> VERVOLG >> >>

Wanneer neem je de test af?

De test kan op elk gewenst moment afgenomen worden.

Nodig voor deze test

- kopieerbladen met alle onderdelen voor de leerling;
- kopieerbladen voor registratie per leerling door de leerkracht;
- kopieerblad overzicht geteste leerlingen;
- stroomdiagram om het niveau te bepalen.

Werkwijze

De test wijst zichzelf: de leerling begint letters te lezen bij 1. De leerkracht houdt intussen op het registratieformulier bij wat er goed en minder goed gaat.

Wanneer de leerling te veel fouten gaat maken, kun je stoppen met de test.

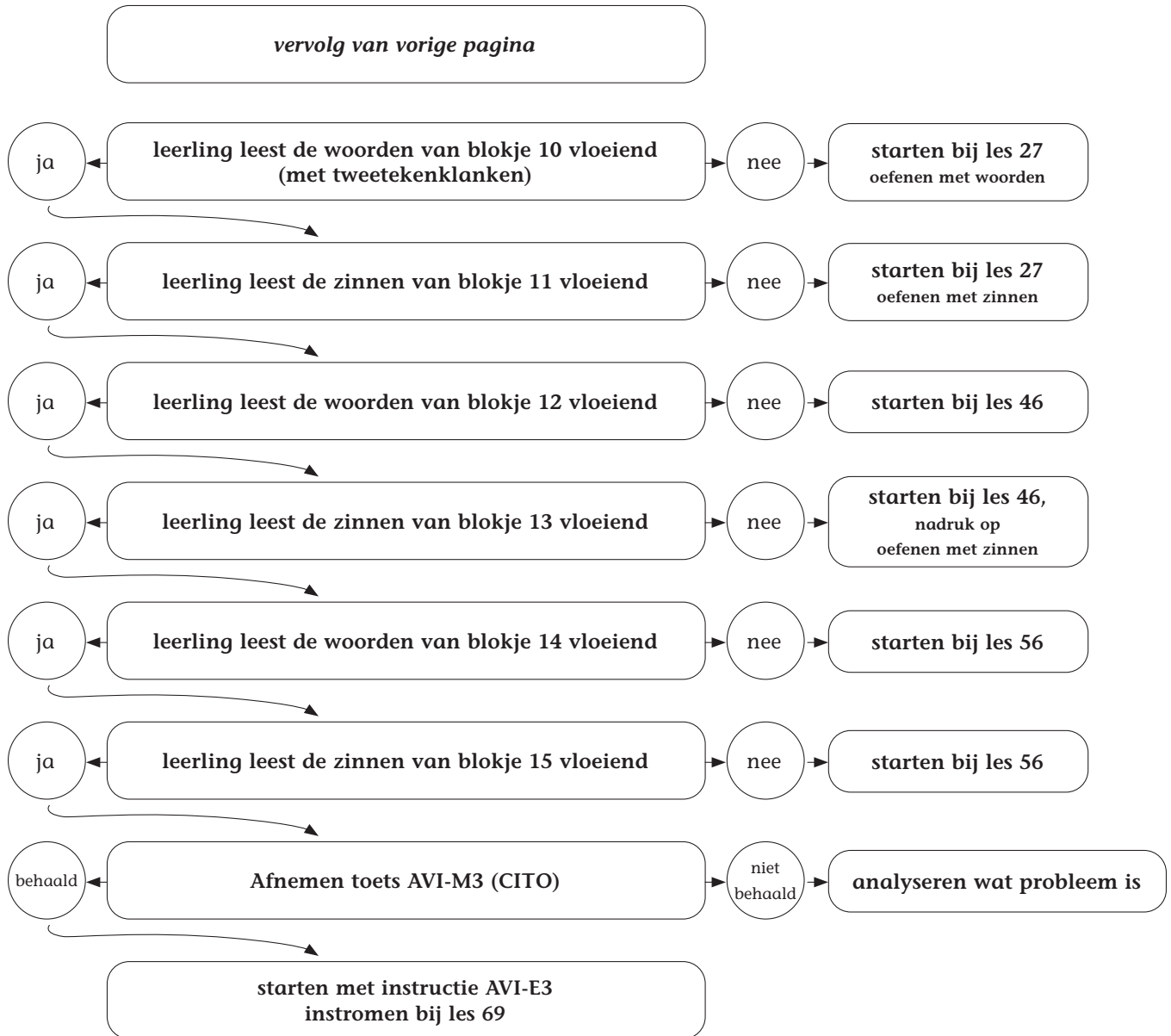
Tip

Met de uitslag van de test kan het niveau van een leerling met de ouders besproken worden.

Stroomdiagram voor bepalen leesvaardigheid

Stroomdiagram voor bepalen leesvaardigheid

Let op:

Leerlingen met een hogere technische leesvaardigheid moeten wel gewoon meedoen met alle begrijpend leeslessen.